

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ**  
**Волинський національний університет імені Лесі Українки**  
Медичний факультет  
Кафедра фізичної терапії та ерготерапії

**СИЛАБУС**

**нормативного освітнього компонента**

**Основи міжнародної класифікації функціонування, обмеження  
життєдіяльності та здоров'я**  
(назва освітнього компонента)

**підготовки бакалавра (на основі ступенів «фаховий молодший  
бакалавр», «молодший бакалавр», освітньо-кваліфікаційного рівня  
«молодший спеціаліст»)** (назва освітнього рівня)

**спеціальності 227 «Терапія та реабілітація»**  
(шифр і назва спеціальності)

**освітньо-професійної програми « Фізична терапія, ерготерапія»**  
(назва освітньо-професійної освітньо-наукової/освітньо-творчої програм)

**Силабус освітнього компонента «Основи міжнародної класифікації функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я»** підготовки “бакалавра”, галузі знань - 22 охорона здоров'я, спеціальності - 227 – «Терапія та реабілітація», за освітньо-професійної програми - фізична терапія, ерготерапія

**Розробник:** Ульяницька Н.Я., доцент кафедри фізичної терапії та ерготерапії, к.б.н., доцент

**Погоджено**

Гарант освітньо-професійної/освітньо-наукової/освітньо-творчої програми:



(Андрійчук О. Я.)

**Програма освітнього компонента затверджена на засіданні кафедри фізичної терапії та ерготерапії**

протокол №2 від 18 вересня 2022 р.



Завідувач кафедри:

(Андрійчук О.Я.)

## I. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	Галузь знань: 22 - Охорона здоров'я	<b>Нормативна</b>
Кількість годин / кредитів 90/3	Спеціальність: 227 – Терапія та реабілітація	<b>Рік навчання 1</b>
		<b>Семестр 2-ий</b>
ІНДЗ: <u>немає</u>	Освітньо-професійна програма: Фізична терапія, ерготерапія	<b>Лекції 16 год.</b>
		<b>Практичні (семінарські) _ год.</b> <b>Лабораторні 34 год.</b>
		<b>Індивідуальні _____ год.</b>
		<b>Самостійна робота 34 год.</b>
		<b>Консультації 6 год.</b>
	Освітній ступінь: Бакалавр на основі диплому молодшого спеціаліста	<b>Форма контролю: екзамен</b>
Мова навчання	українська	

## II. ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОГО ПРАЦІВНИКА

Ульяницька Наталія Ярославівна  
Кандидат біологічних наук  
Доцент кафедри фізичної терапії та ерготерапії  
Контактна інформація +380505539523; ulianutskay.natalia@eenu.edu.ua  
Дні занять <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi>

## III. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

### 1. Анотація курсу.

Освітній компонент «Основи міжнародної класифікації функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я» ознайомлює студентів з основними поняттями в сфері охорони здоров'я. Розуміння можливих проблем зі здоров'ям протягом життя, визначення стратегій та алгоритмів дій при виникненні певних медичних проблем.

### 2. Мета і завдання освітнього компонента

**Метою вивчення освітнього компоненту** – підготовка фахівців напряму підготовки 227 «Фізична терапія, ерготерапія» за освітньо-кваліфікаційним рівнем бакалавра відповідно до державних стандартів, встановлених освітньо-кваліфікаційною характеристикою та освітньо-професійною програмою підготовки спеціалістів вище зазначеного фахового спрямування, глибоке засвоєння студентами теоретичних знань, дати надійні орієнтири для вирішення конкретних ситуацій, впливати на формування моральних установок у фахівця у відповідності зі специфічними вимогами професії, а також базових понять МКФ та професійного розвитку.

**Основними завданнями вивчення освітнього компоненту** «Основи Міжнародної класифікації функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я » є:

Сформувати у студентів глибоке розуміння моделі реабілітаційних послуг на основі МКФ, навчити їх практично застосовувати набуті вміння і навички у своїй

професійній діяльності, рекреації та оптимізації здоров'я особистості, орієнтації її на здоровий спосіб життя; сформувати у студентів свідоме та відповідальне ставлення до індивідуального здоров'я та здоров'я нації.

Поглибити і розширити знання студентів, отримані на лекціях та у процесі самостійної роботи, спрямувати всі засоби на підвищення рівня засвоєння навчального матеріалу, розвивати наукове мислення та усне мовлення студентів.

Озброїти студентів базовими знаннями щодо теоретичних основ і сучасних принципів охорони здоров'я; методів вивчення та оцінки стану здоров'я населення у взаємозв'язку з чинниками, що на нього впливають; методів аналізу та оцінки якості надання медичної допомоги населенню; технологій розробки управлінських рішень, спрямованих на поліпшення стану здоров'я населення та якості медичної допомоги.

### **3. Результати навчання (матриця компетентностей).**

Після успішного засвоєння навчальної дисципліни здобувач формуватиме наступні програмні компетентності та результати навчання:

*Інтегральна компетентність*

ПК. Здатність вирішувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, пов'язані з фізичною терапією, зокрема лікувальною фізичною культурою, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, із застосуванням положень, теорій та методів медико-біологічних, соціальних, психолого-педагогічних наук.

*Загальні компетентності*

ЗК 01. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 02. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК 04. Здатність працювати в команді.

ЗК 05. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

ЗК 08. Здатність планувати та управляти часом

ЗК 09. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 10. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 11. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 12. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 15. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

*Фахові (спеціальні, предметні) компетентності*

СК 01. Здатність пояснити пацієнтам, клієнтам, родинам, членам міждисциплінарної команди, іншим медичним працівникам потребу у заходах фізичної терапії, ерготерапії, принципи їх використання і зв'язок з охороною здоров'я.

СК 08. Здатність ефективно реалізовувати програму фізичної терапії та/або ерготерапії.

СК 09. Здатність забезпечувати відповідність заходів фізичної терапії та/або ерготерапії функціональним можливостям та потребам пацієнта/клієнта.

СК 14. Здатність знаходити шляхи постійного покращення якості послуг фізичної терапії та ерготерапії.

*Програмні результати навчання*

ПР 02. Спілкуватися усно та письмово українською та іноземною мовами у професійному середовищі, володіти фаховою термінологією та професійним дискурсом, дотримуватися етики ділового спілкування; складати документи, у тому числі іноземною мовою (мовами).

ПР 03. Використовувати сучасну комп'ютерну техніку; знаходити інформацію з різних джерел; аналізувати вітчизняні та зарубіжні джерела інформації, необхідної для виконання професійних завдань та прийняття професійних рішень.

ПР 04. Застосовувати у професійній діяльності знання біологічних, медичних, педагогічних та психосоціальних аспектів фізичної терапії та ерготерапії.

ПР 06. Застосовувати методи й інструменти визначення та вимірювання структурних змін та порушених функцій організму, активності та трактувати отриману інформацію.

ПР 07. Трактувати інформацію про наявні у пацієнта/клієнта порушення за Міжнародною класифікацією функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я (МКФ) та Міжнародною класифікацією функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я дітей та підлітків (МКФ ДП).

ПР 08. Діяти згідно з нормативно-правовими вимогами та нормами професійної етики.

ПР 12. Застосовувати сучасні науково-доказові дані у професійній діяльності.

ПР 17. Оцінювати результати виконання програм фізичної терапії та ерготерапії, використовуючи відповідний інструментарій (додаток 1) та за потреби, модифікувати поточну діяльність

ПР 18. Оцінювати себе критично, засвоювати нову фахову інформацію, поглиблювати знання за допомогою самоосвіти, оцінювати й представляти власний досвід, аналізувати й застосовувати досвід колег.

#### 4. Структура освітнього компонента.

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Лаб.	Сам. роб.	Конс.	*Форма контролю / Бали
<b>Змістовий модуль 1. Вступ до дисципліни. Основні поняття МКФ</b>						
Тема 1. Мета та завдання МКФ	8	2	2	4		ДС /5
Тема 2. Огляд складових МКФ	13	2	4	6	1	РЗ /5
Тема 3. Класифікація МКФ	8	2	2	4		РМГ /5
Тема 4. Інструменти ВОЗ для оцінки здоров'я та оцінки обмеження життєдіяльності.	5		4		1	РМГ/5
Тема 5. Організація діяльності мультидисциплінарної реабілітаційної команди в рамках виконання індивідуальної програми реабілітації	9	2	4	2	1	ДС/5
Разом за модулем 1	43	8	16	16	3	
<b>Змістовий модуль 2 Особливості моделей реабілітаційних послуг на основі МКФ (прикладне значення). Професійний розвиток.</b>						
Тема 6. Види реабілітаційних моделей. Професійний розвиток	13	2	4	6	1	ДС /5
Тема 7. Поняття про біо-психосоціальну модель та особливості її впровадження в Україні	11	2	2	6	1	ДБ /5
Тема 8. Особливості застосування моделювання реабілітаційних послуг на основі МКФ.	9	2	4	2	1	РЗ/5
Тема 9. Профіль пацієнта та медична документація.	12	2	6	4		РМГ/5
Підсумкова контрольна робота	2		2			ПКР/5

Засвоєння практичних навичок						
Разом за модулем 2	47	8	18	18	3	
<b>Всього годин / Балів</b>	<b>90</b>	<b>16</b>	<b>34</b>	<b>34</b>	<b>6</b>	<b>5/120</b>

\*Форма контролю: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач / кейсів, ІНДЗ / ІРС – індивідуальне завдання / індивідуальна робота студента, РМГ – робота в малих групах, МКР / КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

### 5. Завдання для самостійного опрацювання.

Самостійна робота здобувача передбачає підготовку до лабораторних занять, теоретичне вивчення питань, що стосуються тем лекційних занять, які не увійшли до практичного курсу, або ж були розглянуті коротко (перелік поданий нижче). Завдання для самостійного опрацювання входять в структуру лабораторних занять та оцінюються в процесі поточного контролю на лабораторних заняттях та на підсумкових контрольних роботах під час вивчення відповідних тем.

№ з/п	Тема	К-сть годин
1.	<b><u>Історичний розвиток МКФ</u></b> Перелік питань для опрацювання: Порівняльна характеристика історично створених моделей реабілітації, базованих на МКФ, обмеження життєдіяльності і здоров’я, а також – на МКБ. Моделі реабілітації. Міжнародна класифікація функціонування. Міжнародна класифікації хвороб. Порівняльна характеристика	4
2.	<b><u>Предмет, зміст та завдання МКФ</u></b> Перелік питань для опрацювання: Кваліфікатори МКФ, базові набори МКФ. Психічні функції. Сенсорні функції та біль. Функції голосу та мовлення. Функції серцево-судинної, дихальної, імунної систем та системи крові. Функції травної системи, метаболізму та ендокринної системи. урогенітальні та репродуктивні функції. Нервово-м’язові, кісткові, рухові функції. Функції шкіри та пов’язаних з нею структур.	6
3.	<b><u>Моделі МКФ</u></b> Перелік питань для опрацювання: Моделі надання послуг. Моніторинг потреб Створення банку даних щодо суб’єктів, які надають послуги. Інформаційно-просвітницька та роз’яснювальна діяльність щодо можливостей і умов отримання комплексу послуг. Направлення для отримання послуг Контроль та оцінка якості наданих послуг. Соціальна політика та реабілітаційна допомога особам з інвалідністю. Інформаційне забезпечення. Спеціалізовані медичні центри. Індивідуальні потреби пацієнта. Альтернативні групи самопомоги	6
4.	<b><u>Поняття про профіль пацієнта/клієнта</u></b> Перелік питань для опрацювання: Розгляд та оцінка клінічного випадку за МКФ	10
5.	<b><u>Розгляд ситуативних завдання з оцінки профілю пацієнта та підбору тестових оцінок</u></b>	8

	Перелік питань для опрацювання: Розгляд та оцінка клінічного випадку за МКФ	
		<b>Разом 34</b>

#### IV. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

*Політика науково-педагогічного працівника щодо здобувача освіти* полягає в послідовному та цілеспрямованому здійсненні навчального процесу на засадах прозорості, доступності, наукової обґрунтованості, методичної доцільності та відповідальності учасників освітнього процесу.

Вивчення освітнього компонента передбачає постійну роботу здобувачів освіти на кожному занятті, виконання ІНДЗ. Середовище під час занять є творчим, дружнім, відкритим для конструктивної критики та дискусії. Здобувачі освіти повинні бути одягненими в білі медичні халати.

До початку курсу необхідно встановити на мобільні пристрої або ноутбуки застосунки Microsoft Office 365 (Teams, Forms, One Note), зареєструватись на [платформі](#) дистанційного навчання ВНУ імені Лесі Українки для проходження тестування та роботу з доступними матеріалами курсу. Вхід для активації облікового запису відбувається через корпоративну пошту з доменом – @vnu.edu.ua. Корпоративна пошта з паролем видається методистом деканату медичного факультету.

Оцінювання здобувачів освіти здійснюється відповідно до [Положення](#) про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки.

В освітньому процесі застосовується дві шкали оцінювання: багатобальна (200-бальна) шкала та 4- бальна шкала. Результати конвертуються із однієї шкали в іншу згідно із нижче наведеними правилами.

Оцінювання поточної успішності здійснюється на кожному практичному занятті за 4-бальною шкалою (5 – «відмінно», 4 – «добре», 3 – «задовільно», 2 – «незадовільно»).

– 5 («відмінно») – здобувач бездоганно засвоїв теоретичний матеріал теми заняття, демонструє глибокі і всебічні знання відповідної теми, основні положення наукових джерел, логічно мислить і формує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок;

– 4 («добре») – здобувач добре засвоїв теоретичний матеріал заняття, володіє основними аспектами з джерел, аргументовано викладає його; володіє практичними навичками, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при виконанні практичних навичок;

– 3 («задовільно») – здобувач в основному опанував теоретичними знаннями навчальної теми, орієнтується в рекомендованих джерелах, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають у здобувача невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, припускається помилок при виконанні практичних навичок;

– 2 («незадовільно») – здобувач не опанував навчальний матеріал теми, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в джерелах, відсутнє наукове мислення, практичні навички не сформовані.

Розрахунок кількості балів проводиться на підставі отриманих здобувачем освіти оцінок під час вивчення освітнього компонента впродовж семестру, шляхом обчислення середнього арифметичного, округленого до двох знаків після коми.

Отримана величина конвертується у бали за 200-бальною шкалою для освітнього компонента. Здобувач вищої освіти має право на зарахування певної кількості балів (за попереднім погодженням з викладачем), відповідно до [Положення](#) про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки

У разі переходу на дистанційну форму навчання викладання освітнього компоненту відбувається відповідно до [Положення](#) про дистанційне навчання та додаткових розпоряджень ректорату.

***Політика щодо академічної доброчесності.*** При недотриманні здобувачем освіти [Кодексу](#) академічної доброчесності ВНУ ім. Лесі Українки, який встановлює загальні засади, цінності, принципи, настанови та правила етичної поведінки осіб, які навчаються в Університеті, якими вони повинні керуватися у своїй діяльності, а також забезпечує дотримання принципу нетерпимості до порушень академічної доброчесності та етики академічних взаємовідносин, оцінювання роботи не буде відбуватись (!).

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

***Політика щодо дедлайнів та перескладання:*** відвідування занять є обов'язковим компонентом процесу здобування освіти. Здобувачі не повинні спізнюватися на заняття. За об'єктивних причин навчання може відбуватись в он-лайн форматі за погодженням із керівництвом Університету. У разі пропуску практичного заняття здобувач освіти зобов'язаний його відпрацювати у повному обсязі на консультаціях за графіком відпрацювання згідно з [Положенням](#) про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів).

## **V. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ**

Формою підсумкового контролю є екзамен.

Організація та порядок проведення підсумкового контролю відбувається у відповідності до [Положенням](#) про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки.

Терміни проведення підсумкового контролю, а також терміни ліквідації академічної заборгованості визначаються розкладом екзаменаційної сесії.

У відомості, індивідуальному навчальному плані (заліковій книжці) здобувача освіти записується підсумкова кількість балів підсумкового контролю.

На екзамен виносяться усі програмні питання освітнього компонента та передбачені силабусом. Екзаменаційна оцінка визначається в балах за результатами виконання екзаменаційних завдань за шкалою від 0 до 80 балів.

Підсумковий бал формується шляхом додавання поточних балів та екзаменаційного балу і становить максимум 200 балів.

Повторне складання екзамену допускається не більше як два рази: один раз –



викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету.

### **ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ІСПИТУ**

1. Базові поняття про МКФ
2. Основні завдання та принципи МКФ
3. Область застосування МКФ
4. Огляд складових МКФ
5. Поняття про домени
6. Класифікація МКФ
7. Модель функціонування та обмеження життєдіяльності
8. Поняття про домени та складові МКФ (частина 1)
9. Поняття про домени та складові МКФ (частина 2)
10. Особливості застосування моделювання реабілітаційних послуг на основі МКФ та професійний розвиток.
11. Базові поняття про МКФ
12. Основні завдання та принципи МКФ
13. Область застосування МКФ
14. Огляд складових МКФ
15. Поняття про домени
16. Класифікація МКФ
17. Модель функціонування та обмеження життєдіяльності
18. Поняття про домени та складові МКФ (частина 1)
19. Поняття про домени та складові МКФ (частина 2)
20. Особливості застосування моделювання реабілітаційних послуг на основі МКФ та професійний розвиток.
21. Клінічні інструменти для застосування МКФ
22. Термінологія МКФ
23. Огляд основних частин МКФ
24. Види моделей реабілітаційних послуг
25. Особливості біо-психо-соціальної моделі надання реабілітаційних послуг
26. Мета МКФ-ДП
27. Розвиток МКФ-ДП
28. Правила кодування МКФ
29. МКФ та люди з обмеженням життєдіяльності
30. Етичні вказівки щодо використання МКФ

### **VI. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ**

#### **Основна література:**

1. Вакулєнко Л.О., Клапчука В.В. Основи реабілітації, фізичної терапії, ерготерапії. - Тернопіль : Укрмедкнига, 2018. - 371 с.
2. Лях Ю.Є., Ульяницька Н.Я. Моделі надання реабілітаційних послуг (на основі міжнародної класифікації функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я)

та професійний розвиток: Навчально-методичний посібник / укладачі Ю.Є.Лях, Н.Я.Ульяницька.- Луцьк, 2018.- 33 с.

3. Особливості впровадження у навчальний процес студентів спеціальності «Фізична терапія, ерготерапія» міжнародної класифікації функціонування, обмежень життєдіяльності та здоров'я/ Ульяницька Н.Я., Андрійчук О.Я., Якобсон О.О., Грейда Н.Б./ Фізична активність і якість життя людини: Збірник тез доповідей IV Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції (10 червня, 2020 р.). – С. 92.
4. Ипатов А.В. Международная классификация функционирования, ограниченный жизнедеятельности и здоровья и проблемы инвалидности./А.В.Ипатов, И.Л.Ферфильфайн, С.А.Рыков.-Днепропетровск, 2014.-304 с.

Додаткова:

5. Андрійчук О., Ульяницька Н., Грейда Н., Струбіцька Н. Пацієнтоцентричність фізичної терапії під час спортивно-реабілітаційних зборів// Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві. 2021. №2(54), С. 112-119 DOI: <https://doi.org/10.29038/2220-7481-2021-02-112-119>.
6. Белікова Н. О., Ульяницька Н. Я., Индика С. Я. Клінічна практика як засіб формування професійної ідентичності майбутніх фахівців з фізичної терапії, ерготерапії // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова. Серія № 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт): зб. наукових праць / За ред. О. В. Тимошенка. – Київ : Видавництво НПУ імені М.П. Драгоманова, 2021. – Випуск 2 (130) 21. – С.29-33. Категорія Б «Педагогічні науки» «Фізичне виховання та спорт», Index CopernicusDOI 10.31392/NPU-nc.series 15.2021.2(130).07
7. Коробов М.В. Международная классификация функционирования, ограниченный жизнедеятельности и здоровья: основные положения: учебно-методическое пособие/М.В.Коробов. – СПб: СПбИУВЭЖ, 2011. – 35 с.
8. Коробов М.В. МКФ. Классификация функций и структур организма: учебно-методическое пособие/М.В.Коробов. – СПб: СПбИУВЭЖ, 2011. – 34 с.
9. Лянной Ю. О. Основи фізичної реабілітації: навч. посіб. для студентів вищ. навч. закл./ Ю. О. Лянной ; ред. Ю. О. Лянной. - Суми : Вид-во Сум. ДПУ ім. А. С. Макаренка, 2020. - 368 с.
10. Загальні принципи побудови і функціонування реабілітаційної клініки у класичному університеті / Лях Ю.Є., Ульяницька Н.Я., Якобсон О.О., Лях М.В.// Медицина болю (Pain Medicine). Додаток 1: Реабілітаційна медицина. 2018. Т.3, №.2/1. С.35
11. Лях Ю., Ульяницька Н., Якобсон О., Максимчук Р. Інформатизація реабілітаційної клініки Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки.// Актуальні питання дистанційної освіти та телемедицини 2018 : матеріали Всеукраїнської науково-методичної відеоконференції з міжнародною участю (25-26 квітня 2018 року, м. Запоріжжя). – Запоріжжя, 2018. – 9-10 с.
12. Лях Ю., Ульяницька Н., Якобсон О., Максимчук Р. Модель функціонування реабілітаційної клініки Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки//Фізична активність та якість життя людини: Збірник тез доповідей II Міжнародної науково-практичної конференції -22-24 травня ( уклад.: А. В. Цьось, С. Я. Индика. – Луцьк : Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2018. – С. 63

**Інтернет-ресурси**

1. Міжнародна класифікація функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я [International classification of functioning, limitation of life and health] [Інтернет]. Доступно: [http://moz.gov.ua/uploads/2/11374-9898\\_dn\\_20181221\\_2449.pdf](http://moz.gov.ua/uploads/2/11374-9898_dn_20181221_2449.pdf)  
3. [https://moz.gov.ua/uploads/2/11374-9898\\_dn\\_20181221\\_2449.pdf](https://moz.gov.ua/uploads/2/11374-9898_dn_20181221_2449.pdf)
2. Концепція нової системи охорони здоров'я / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://moz.gov.ua/docfiles/Pro\\_20140527\\_0\\_dod.pdf](http://moz.gov.ua/docfiles/Pro_20140527_0_dod.pdf) .
3. Про затвердження перекладу Міжнародної класифікації функціонування, обмежень життєдіяльності та здоров'я та Міжнародної класифікації функціонування, обмежень життєдіяльності та здоров'я дітей і підлітків: Наказ МОЗ України від 23.05.2018 № 981 [Інтернет]. Доступно: [http://search.ligazakon.ua/l\\_doc2.nsf/link1/MOZ30749.html](http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/MOZ30749.html)
4. Про затвердження плану заходів Міністерства охорони здоров'я України з виконання плану заходів із впровадження в Україні Міжнародної класифікації функціонування, обмежень життєдіяльності та здоров'я та Міжнародної класифікації функціонування, обмежень життєдіяльності та здоров'я дітей і підлітків: Наказ МОЗ України від 23 березня 2018 року № 552. Наказ МОЗ України від 23 березня 2018 року № 552: [Інтернет]. Доступно: [https://moz.gov.ua/uploads/0/4258-dn\\_20180323\\_552\\_dod.pdf](https://moz.gov.ua/uploads/0/4258-dn_20180323_552_dod.pdf)
5. Рада ерготерапевтів європейських країн / Council of Occupational Therapists for the European Countries <http://www.cotec-europe.org>
6. Світова федерація ерготерапевтів / World Federation of Occupational Therapists (WFOT) <http://www.wfot.org>